

Online rokovanie pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+

Dňa 29.4.2021 sa uskutočnilo online zasadnutie pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+ k Partnerskej dohode SR (ďalej PD SR), strategickému dokumentu zastrešujúcemu využívanie financií z fondov EÚ na Slovensku. Sociálno-ekonomickým partnerom, kde SPPK zastupuje Jozef Artim, boli predstavené okrem základných črt Partnerskej dohody aj rozdelenie finančných alokácií na jednotlivé ciele.

Aktuálne je návrh PD SR vo fáze neformálnych rokovaní s Európskou komisiou. Situácia je obdobná v ostatných členských krajinách, keďže zatiaľ žiadna z krajín dohodu nepredložila na schválenie. Bude tak možné urobiť až po tom, ako nadobudne platnosť a účinnosť európska legislatíva. Tá je v súčasnosti finalizovaná a následne bude predložená na schválenie Európskemu parlamentu. Predpokladaný termín nadobudnutia účinnosti novej legislatívy EÚ je jún 2021.

Faktom je, že obálka eurofondov je v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím nižšia. Pokiaľ v období 2014-2020 bolo k dispozícii 13,9 mld. EUR, na obdobie 2021-2027 bude môcť SR využiť 12,6 mld. EUR. To predstavuje 10%-ný pokles zdrojov. Zároveň ale treba uviesť, že **Slovenská republika má - v prepočte na obyvateľa - stále tretiu najvyššiu obálku eurofondov v EÚ.**

Paralelne s prípravou PD SR sa pripravuje aj návrh OP Slovensko. Sociálno-ekonomickí partneri budú do procesu prípravy tohto dokumentu zapojení podobným spôsobom, ako to je v prípade PD SR. Riadiaci orgán pre OP Slovensko už informoval kľúčové zainteresované strany o vytvorení partnerstva pre prípravu OP Slovensko (ZMOS, SK8, ÚMS, zástupcovia mimovládnych organizácií a zástupcovia ministerstiev). **Prvé zasadnutie partnerstva je plánované na druhý kvartál 2021.**

PD SR musí byť stručný dokument (35 strán) obsahujúci investičné priority a ich zdôvodnenie, finančné tabuľky rozdelenia národnej alokácie vrátane transferov a ďalšie časti (popis synergii s inými fondami, aplikácia technickej pomoci a posilnenie administratívnych kapacít, odpočet plnenia základných podmienok, integrovaný územný prístup).

Proces prípravy investičných priorít začal v roku 2018 návrhom legislatívneho balíka EÚ pre politiku súdržnosti. Investičné priority PD SR vychádzajú zo Správy o Slovensku z februára 2019 a jej prílohy D - pozičného dokumentu Európskej komisie, ktorý stanovuje, do akých oblastí by malo SR investovať. Nasledoval proces identifikácie priorít v priebehu roka 2019, čoho výsledkom bol Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021-2027. Po prediskutovaní s rezortmi a analytikmi MF SR nasledovali technické rokovania s Európskou komisiou k čiastkovému návrhu PD SR. Priority boli aktualizované a tento materiál bol na jeseň 2020 konzultovaný so sociálno-ekonomickými partnermi v rámci Pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+ a mimovládnyimi organizáciami. V závere roka prebehla Národná konzultácia k eurofondom (vyhodnotenie vyše 900 pripomienok je publikované na stránke MIRRI). V priebehu februára a marca tohto roka prebiehali stretnutia s relevantnými ministerstvami, čoho výsledkom je aktuálna „predfinálna“ verzia návrhu priorít. Za finálnu podobu bude možné označiť verziu po prediskutovaní s Európskou komisiou.

D. Žiláková, riaditeľka sekcie Centrálny koordinačný orgán na MIRRI, na stretnutí zdôraznila transparentnosť prípravy Partnerskej dohody. Každý cieľ mal svoj expertný pracovný tím, bola vytvorená partnerská platforma v podobe Pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti

2020+ (združujúca zástupcov orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, záujmových združení a mimovládnych organizácií). Široká verejnosť sa mohla do procesu zapojiť prostredníctvom národnej konzultácie. MIRRI tiež osobitne spolupracovalo so zástupcami občianskej spoločnosti, územnej samosprávy a ministerstiev.

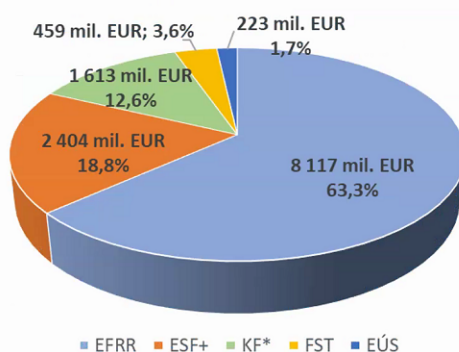
Predkladatelia deklarovali, že relevantné pripomienky boli zohľadnené a zapracované do textu PD SR. Pripomienky relevantné pre OP Slovensko 2021-2027 budú podľa predkladateľov zohľadnené pri jeho príprave a pripomienky horizontálneho charakteru (zjednodušenie čerpania eurofondov, zjednodušenie verejného obstarávania, využitie hodnotiteľov, atď.) budú zohľadnené pri nastavovaní implementačného mechanizmu.

Priority PD SR sú zaradené do piatich okruhov (inovatívne Slovensko; ekologické Slovensko pre budúce generácie; mobilita, doprava, prepojenosť; sociálne, spravodlivé a vzdelané Slovensko, kvalitný život v regiónoch), pričom tieto ciele/okruhy sú rovnaké pre všetky členské štáty. **A samostatne stojí nový nástroj - tzv. Fond na spravodlivú transformáciu** - určený pre regióny, ktoré budú najviac postihnuté prechodom ku klimatickej neutralite (Horná Nitra, Košický, Banskobystrický a Bratislavský kraj).

Finančná alokácia pre SR – podľa návrhu EK

Celková alokácia SR = 12,8 mld. EUR (v bežných cenách)

Čistá alokácia SR (bez technickej pomoci) v 3 hlavných fondoch pol. súdržnosti (EFRR, KF a ESF+) = 11,7 mld. EUR

Název fondu	Alokácia 21-27 (mil. EUR)	Alokácia 14-20 (v mil. EUR)**	Rozdiel	
			EUR	%
EFRR Európsky fond regionálneho rozvoja	8 117	7 360	+757	+10
ESF+ Európsky sociálny fond plus	2 404	2 168	+236	+11
KF Kohézny fond	1 613	4 168	-2 555	-61
FST Fond na spravodlivú transformáciu	459	0	+459	+100
EÚS Európska územná spolupráca (programy Interreg)	223	223	0	0
ENRAF* Európsky námorný, rybársky a akvakultúrny fond	15,2	15,7	-0,5	-3
Spolu	12 831	13 934	-1 103	-8

*ENRAF nie je súčasťou fondov politiky súdržnosti, je však zahrnutý v PD SR
** údaje z partnerskej dohody SR na roky 2014-2020, schválenej EK 20/6/2014

Nasledujúca tabuľka, popisujúca **rozdelenie finančných alokácií na jednotlivé ciele**, bola nosnou časťou stretnutia Pracovnej skupiny.

Zdroj: MIRRI

Na PD SR sa - obdobne ako na Plán obnovy a odolnosti - vzťahujú konkrétne pravidlá pre rozdelenie alokácií (povinné uplatnenie pravidiel tematickej koncentrácie pre EFRR a ESF+, povinná podpora cieľov EÚ v oblasti zmeny klímy (min. 30% EFRR a min. 37% KF), rozdelenie alokácie KF medzi ciele 2 a 3, povinná podpora udržateľného rozvoja miest, maximálny objem technickej pomoci).

O niektorých transferoch medzi fondami/nástrojmi môže v rámci stanovených limitov rozhodovať SR. V rámci tejto možnosti MIRRI navrhuje navýšiť alokáciu Bratislavského kraja o 1 050 mil. EUR. Pre tento región je pôvodne vyčlenených len 20,4 mil. EUR a MIRRI chce presunom dosiahnuť posilnenie vedecko-výskumných kapacít (ktoré sú tam koncentrované), ako aj adresovať regionálne rozdiely medzi hlavným mestom a okolitými okresmi. S týmto presunom súvisí aj vyššia miera spolufinancovania (min. 60%). **MIRRI chce tiež navýšiť alokáciu Kohézneho fondu (KF)** transferom z EFRR (812 mil. EUR, 10%) a ESF+ (240 mil. EUR, 10%). Dôvodom je

výrazné zníženie KF - o 61% - oproti obdobiu 2014-2020 a veľké výzvy SR v oblasti životného prostredia (európska legislatíva) a dopravnej infraštruktúry (KF je jediným zdrojom EÚ na financovanie diaľnic). EFRR a ESF+ sa v dôsledku tohto presunu neznížia pod úroveň ich zdrojov v období 2014-2020, pričom KF bude aj po presune dosahovať len 60% pôvodnej úrovne.

Otázkou teraz je, ak rozdeliť národnú alokáciu EFRR, KF a ESF+ medzi 5 cieľov politiky súdržnosti. Ako je štandardom, požiadavky (za 30 mld. EUR) výrazne prevyšujú dostupné zdroje (11,7 mld. EUR). **MIRRI pripravilo na základe prieniku dvoch metodík (MIRRI a MF SR) „obodovanie“ jednotlivých investičných priorit (95 priorit/riadkov),** pričom boli vzaté do úvahy pravidlá EÚ ako aj alokácie iných nástrojov (napr. Plánu obnovy).

Nasledujúca tabuľka popisuje metodiky MIRRI a MF SR.

maжереch Viewing majerech's applicati...

Návrh prerozdelenia národnej alokácie medzi 5 cieľov politiky súdržnosti

Metodika MIRRI SR	17 bodov	Metodika MF SR (IFP/ÚHP)	12,5 bodov
Kritérium 1: Priority Európskej komisie v zmysle prílohy D Špecifických odporúčaní Rady pre Slovenskú republiku (de facto mandát EK na vyjednávanie o investíciách SR z politiky súdržnosti 2021-2027)	3	Kritérium 1: Výsledok Analytického hierarchického procesu (AHP je technika na organizovanie a analýzu zložitých rozhodnutí založená na matematike a psychológii)	1,5
Kritérium 2: Priority Národného programu reforiem 2020	3	Kritérium 2: Priority (Národný Program Reforiem, Better Life Index, zdroje zaostávajúce v ekonomickej výkonnosti) na úrovni tém	3
Kritérium 3: Priority Programového vyhlásenia vlády	3	Kritérium 3: Priority (NPR, Better Life Index, zdroje zaostávajúce v ekonomickej výkonnosti) na úrovni opatrení	1
Kritérium 4: Priority samosprávy definované organizáciami, ktoré ich reprezentujú	3	Kritérium 4: Súlad s prílohou D Špecifických odporúčaní Rady pre Slovenskú republiku (de facto mandát EK na vyjednávanie o investíciách SR z politiky súdržnosti 2021-2027)	3
Kritérium 5: Výsledok Analytického hierarchického procesu (AHP je technika na organizovanie a analýzu zložitých rozhodnutí založená na matematike a psychológii)	2	Kritérium 5: Skúsenosti	1,5
Kritérium 6: Opatrenie je nevyhnutné z hľadiska hroziaceho infrigidementu	1	Kritérium 6: Strategické ciele EÚ	1,5
Kritérium 7: Absorpčná kapacita - pomer žiadaných EÚ zdrojov voči alokácii na kód intervencie	1	Kritérium 7: COVID19 a Plán obnovy	1
Kritérium 8: Implementačná kapacita - pomer čerpaných voči alokácii	1		

Zdroj: MIRRI

Na základe kombinácie metodík vznikol nasledujúci **návrh rozdelenia národnej alokácie medzi 5 cieľov** (k sumám sa bude ešte pripočítavať národné spolufinancovanie):

maжереch Viewing majerech's applicati...

Návrh rozdelenia národnej alokácie medzi 5 cieľov politiky súdržnosti a ESF+ medzi 5 cieľov politiky súdržnosti

Cieľ politiky súdržnosti	Politika súdržnosti 2021-2027 - návrh k 22/04/21, údaje sú v mil. EUR, po odrátaní alokácií na technickú pomoc							
	Politika súdržnosti 21-27 spolu (= D1+D2+D3)	EFRR (D1)	z toho MRR	z toho VRR	KF (D2)	ESF+ (D3)	z toho MRR	z toho VRR
ROZDELENIE ALOKÁCIE 3 FONDOV POLITIKY SÚDRŽNOSTI 21-27 (EFRR, KF, ESF+) PODĽA PRAVIDIEL EU, METODIKY MIRRI SR a MF SR	11 726	7 050	6 333	717	2 599	2 077	1 866	211
1 INTELIGENTNEJŠIA A KONKURENCIOSCHOPNEJŠIA EURÓPA	1 970,2	1 970,2	1 697,0	273,2	0,0	0,0		
2 EKOLOGICKEJŠIA EURÓPA	3 999,1	2 699,8	2 309,5	390,3	1 299,3	0,0		
3 PREPOJENEJŠIA EURÓPA	2 218,5	919,2	898,5	20,7	1 299,3	0,0		
4. SOCIÁLNEJŠIA EURÓPA	2 934,8	857,4	833,5	23,9	0,0	2 077,4	1 866,1	211,3
5 EURÓPA BLIŽŠIE K OBYČIANOM	603,3	603,3	594,3	8,9	0,0	0,0		

MRR – menej rozvinuté regióny
VRR – viac rozvinutý región

Zdroj: MIRRI

Návrhu Partnerskej dohody predchádzali desiatky stretnutí so zástupcami krajov, miest aj obcí. **V novom programovom období sa má navyše posilniť decentralizovaný prístup k implementácii - cez Integrovaný územný rozvoj.** Ten bude realizovaný na základe tzv. integrovaných územných stratégií (IÚS). O týchto investíciách nebudú rozhodovať ministerstvá, ale projektové návrhy pôjdu zdola (obce, mestá, VÚC). Budú tiež posilnené rozhodovacie právomoci územných samospráv prostredníctvom zjednodušenia a urýchlenia financovania projektov. Kľúčové projekty budú môcť byť podporené priamo - bez vyhlasovania výziev. Z tohto dôvodu vznikli vo všetkých ôsmich samosprávnych krajoch rady partnerstva (zoskupenie socioekonomických partnerov), ktoré budú mať v definovaných oblastiach rozhodovaciu kompetenciu. Budú pripravovať Integrované územné stratégie, definovať hlavné problémy konkrétneho územia a navrhovať opatrenia na ich riešenie.

Čo sa týka **harmonogramu ďalších krokov**, v máji by mala zasadať Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021-2027 a budú pokračovať neformálne technické rokovania s Európskou komisiou. Opäť bude rokovať Pracovná skupina Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+ a až do júna budú prebiehať workshopy/semináre v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Na jeseň prebehne medzirezortné pripomienkové konanie. Návrh PD SR schváli Rada vlády pre politiku súdržnosti 2021-2027 a po schválení v tripartite bude predložená na rokovanie vlády SR. Následne bude dokument PD SR oficiálne zaslaný na schválenie Európskej komisii.

Partneri v rámci Pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+ budú do procesu priebežne zahrnutí - čo sa týka prekonzultovania ďalšej verzie PD SR (po pripomienkach Európskej komisie) ako aj do príprav OP Slovensko. Zber podnetov pre OP Slovensko prebehne čo najskôr - ešte pred zverejnením prvého oficiálneho draftu investičných priorít (tu paradoxne pomáha prechod do online prostredia, čo uľahčuje komunikáciu). V dôsledku toho, že bude len jeden operačný program, ide jeho príprava ruka v ruke s PD SR, pričom v rámci OP Slovensko bude väčšia detailizácia. Operačný program Slovensko určí, ako bude Slovensko v najbližšej dekáde investovať 12,8 mld. EUR z európskych zdrojov a súvisiacich 3,5 mld. EUR národného spolufinancovania (spolu 16,3 mld. EUR - vrátane technickej pomoci). V druhom alebo treťom kvartáli 2021 MIRRI zverejní OP Slovensko pre verejnosť s možnosťou zasielať pripomienky.

MIRRI dlhodobo sľubuje zásadné zefektívnenie a zjednodušenie implementačnej architektúry (jeden centralizovaný operačný program, zníženie počtu sprostredkovateľských orgánov, integrovaný územný rozvoj). Spustenie OP Slovensko plánuje MIRRI v prvom polroku 2022.